

ผลการศึกษา

ผู้ป่วยโรคเส้นเท้าอักเสบทั้งหมด 48 ราย (ชาย 9 ราย หญิง 39 ราย) ผู้ที่มีอาการปวดเส้นเท้าทั้งสองข้าง 15 ราย โดยผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสองกลุ่มมี อายุ เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง ดัชนีมวลกาย ระยะเวลาการปวด จำนวนชั่วโมงที่ยืนต่อวัน อาชีพ ระดับการศึกษา Foot pain Foot function และ Foot wear ที่ไม่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม ยกเว้นระดับความเจ็บปวด (VAS) และ General foot health ดังแสดงในตาราง ที่ 1

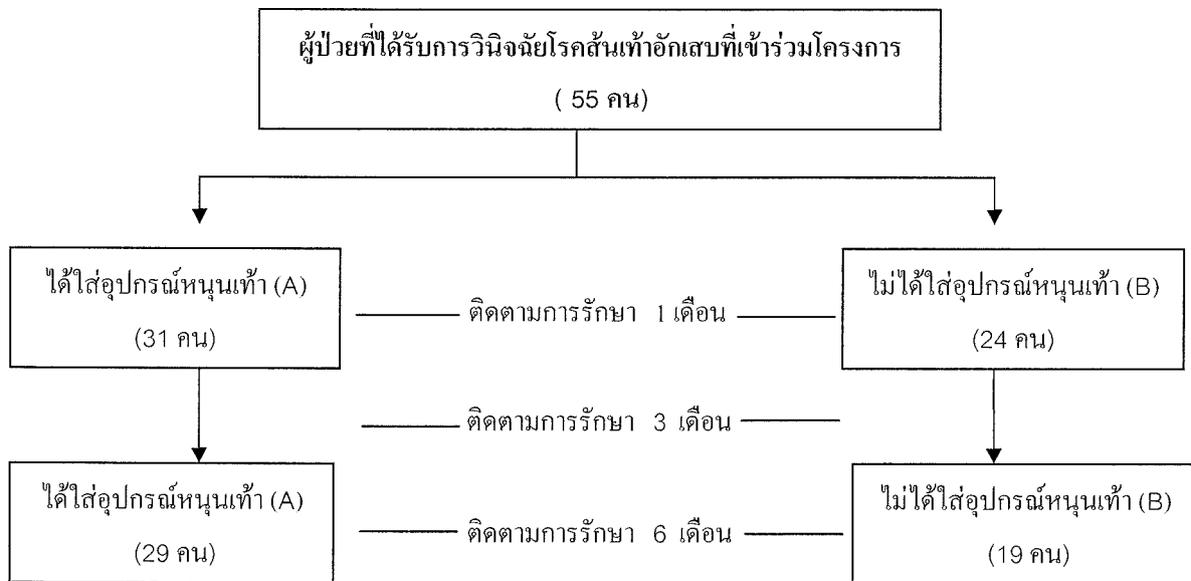
ตารางที่ 1 : ตารางข้อมูลพื้นฐานของประชากรตัวอย่าง +

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (A) (n=29)	กลุ่มควบคุม (B) (n=19)	P-value
อายุ, ปี	46.76 (8.27)	49.05 (6.22)	0.30
ชาย, คน (%)	6(20.70)	3(15.80)	1
ส่วนสูงเฉลี่ย, ซม.	158.4(8.62)	158 (7.25)	0.84
น้ำหนักเฉลี่ย, กก.	64.74(9.73)	64.12(9.27)	0.82
ดัชนีมวลกายเฉลี่ย, กก/ตาราง ม.	25.81(3.37)	25.39(3.35)	0.68
มีอาการปวดเส้นเท้าทั้งสองข้าง, คน (%)	10 (34.50)	5(26.30)	0.06
ระยะเวลาที่ยืนต่อวัน			
< 8 ชม., คน(%)	15(51.70)	13(68.40)	0.68
> 8 ชม., คน(%)	14(48.30)	6(31.60)	
ระยะเวลาเฉลี่ยที่มีอาการ, เดือน	9.51(13.39)	16.53(28.20)	0.06
เคยได้รับการรักษามาก่อน, คน (%)	11(37.90)	12(63.20)	0.15
อาชีพ			
กลุ่มนั่งโต๊ะทำงาน(%)	12(41.37)	10(52.63)	0.66
กลุ่มอาชีพที่ต้องยืนหรือเดิน(%)	17(58.62)	9(47.36)	
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี(%)	16(55.20)	11(57.90)	0.53
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า(%)	13(44.8)	7(42.10)	
ระดับ คะแนนความปวด VAS	8.05(1.40)	6.77(1.99)	0.01**
FHSQ			
Foot pain	39.39(12.12)	46.02(18.40)	0.13
Foot function	41.16(21.36)	51.64(28.85)	0.15
Foot wear	41.38(26.02)	46.93(28.76)	0.49
General foot health	21.98(15.95)	37.08(25.19)	0.01**

+ แสดงผลในรูปแบบ Mean (SD) ยกเว้นตัวแปรที่ระบุแยกไว้

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้เข้าร่วมโครงการในระยะแรก มีทั้งหมด 55 คน แต่ไม่ได้มารับการรักษาเพื่อติดตามผล (follow up) ครบตามครั้งที่กำหนด จำนวน 7 คน จึงเหลือผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 48 คน โดยได้รับการสุ่ม เพื่อแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion จำนวน 29 คน และ กลุ่มที่ไม่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion จำนวน 19 คน และติดตามผลการรักษา จำนวน 3 ครั้ง ในระยะเวลาการรักษา 6 เดือน แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนผู้ป่วยที่เข้าร่วมโครงการ (Flow diagram)

จากการศึกษาพบว่าจำนวนผู้ป่วยในกลุ่ม A ที่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion สามารถลดอาการปวดสันเท้าในก้าวแรกของวันได้ 68.9 % และเมื่อเปรียบเทียบผลการรักษาของผู้ป่วยทั้งสองกลุ่ม จากผลการตอบสนองต่อการรักษา พบว่า FHSQ score ยังไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : จำนวนผู้ป่วยที่ตอบสนองต่อการรักษา +

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (A) (n=29)	กลุ่มควบคุม (B) (n=19)	P-value
VAS	20(68.9)	13(68.4)	1
FHSQ			
Foot pain	18(62.0)	13(68.4)	1
Foot function	23(82.7)	13(68.4)	0.63
Foot wear	13(44.8)	11(57.8)	1
General foot health	20(68.9)	15(78.9)	1

+ แสดงผลในรูปแบบ amount(percent)

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หากพิจารณาผลการรักษาจากระดับคะแนนของอาการปวดที่ลดลง (VAS) และคะแนน FHSQ score พบว่ากลุ่ม A ที่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ร่วมกับการยืดเอ็นฝ่าเท้า และการทานยาลดอาการปวดสั้นเท้า มีระดับการปวดที่ลดลงมากกว่า รวมถึงคะแนน FHSQ score ที่สูงกว่า กลุ่ม B ที่ไม่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion รักษาด้วยการยืดเอ็นฝ่าเท้า และการทานยาลดอาการปวดสั้นเท้า แสดงถึงระดับสุขภาพเท้าที่ดีกว่า โดย FHSQ score ด้าน Foot function มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : ผลการตอบสนองต่อการรักษา +

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (A) (n=29)	กลุ่มควบคุม (B) (n=19)	P-value
VAS	-3.44(3.2)	-3.22(2.4)	0.85
FHSQ			
Foot pain	31.2(28.2)	25.1(29.7)	0.61
Foot function	42.9(29.6)	13.8(27.73)	0.02*
Foot wear	4.6(34.4)	0(45.0)	0.77
General foot health	35.7(37.8)	33.0(29.5)	0.85

+ แสดงผลในรูปแบบ Mean (SD)

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปริมาณการใช้ยาแก้ปวดพบว่า กลุ่ม A ที่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ร่วมกับการยืดเอ็นฝ่าเท้าและการทานยาลดอาการปวดสั้นเท้า มีปริมาณการใช้ยาที่น้อยกว่า แต่ยังไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : ปริมาณการใช้ยาแก้ปวด +

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (A) (n=29)	กลุ่มควบคุม (B) (n=19)	P-value
Paracetamol	2.5(5.5)	6.0(11.1)	0.56
Meloxicam	3.2(6.6)	9.1(20.1)	0.78

+ แสดงผลในรูปแบบ Mean (SD)

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษาถึงการยอมทำตาม (compliance) ในการใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion การยึดเอ็นฝ่าเท้า และความพึงพอใจหลังการรักษา พบว่ากลุ่ม B ซึ่งไม่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ในการรักษา มีผลความพึงพอใจในการรักษาร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่ากลุ่ม A ที่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion มีความพึงพอใจที่ร้อยละ 82.7 อาจเกิดจากปัจจัยด้านความคาดหวังในผลของการรักษาของกลุ่มที่ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ที่สูงกว่าระดับที่ได้รับจริง แต่กลุ่มที่ไม่ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ในการรักษา จะเปรียบเทียบผลของการรักษาระหว่างก่อนและหลัง เมื่อมีอาการเจ็บปวดน้อยลง ซึ่งเป็นผลจากการใช้ยาที่มากกว่า ทำให้หายปวดได้เร็วกว่า จึงมีความพึงพอใจต่อการรักษามากกว่า แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 : ความยอมทำตาม และความพึงพอใจหลังการรักษา +

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (A) (n=29)	กลุ่มควบคุม (B) (n=19)	P-value
การยอมทำตาม (compliance)			
การยึดเอ็นฝ่าเท้า			
น้อยกว่าวันละครั้ง	5(17.3)	6(31.6)	
1-2 ครั้งต่อวัน	11(37.9)	13(68.4)	0.10
3 ครั้งต่อวันหรือมากกว่า	13(44.8)	0(0)	
การสวมใส่แผ่นรองสันเท้า			
ใส่มากกว่า 80% ของ ชม. ที่เดินต่อวัน	15(51.7)		
ความพึงพอใจในการรักษา	24(82.7)	19(100)	0.37

+ แสดงผลในรูปแบบ amount(percent)

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านความพึงพอใจต่ออุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ของกลุ่ม A เมื่อได้ใส่ในระยะเวลา 6 เดือน พบว่าผู้ป่วยมีความพึงพอใจในระดับมาก กล่าวคือ มีคะแนนความพึงพอใจที่ 3.95 รวมถึงมีความคิดเห็นว่าอุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion มีความเหมาะสมแล้ว คิดเป็นร้อยละ 72.4 ด้านราคาที่เหมาะสมของแผ่นรองสันเท้า PSU heel cushion ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 383 บาท และเสนอความคิดเห็นว่าควรปรับปรุงให้สามารถใส่ได้กับรองเท้าหลากหลายรูปแบบ มีความโค้งรับกับส่วนเท้าด้านล่าง เพิ่มความนุ่ม และให้มีในรูปแบบเต็มฝ่าเท้า ส่วนในด้านปัญหาที่พบ คือ เมื่อใช้งานไปเป็นเวลานานแผ่นรองสันเท้าจะมีการยุบตัวลง ทำให้มีความลื่นไม่เกาะพื้นรองเท้า และผ้ากำมะหยี่ขาด โดยแสดงรายละเอียดระดับความพึงพอใจต่ออุปกรณ์หนุนเท้า PSU heel cushion ของผู้ป่วย ดังตารางที่ 6

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
 ห้องสมุดงานวิจัย
 วันที่..... 15 ส.ค. 2555
 เลขทะเบียน..... 244854
 เลขฉีกหนังสือ.....

ตารางที่ 6 : ความพึงพอใจต่อแผ่นรองส้นเท้า

ข้อ	ประเด็น	ระดับความ พึงพอใจ Mean (SD)	ความ หมาย
1.	การใช้งานอุปกรณ์หนุนเท้า ท่านสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า (ความถี่ในการสวมใส่)	3.93(0.88)	มาก
2.	ท่านสามารถสวมใส่หรือถอดรองเท้าได้อย่างสะดวก เมื่อสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	4.20(0.77)	มาก
3.	ท่านใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการสวมใส่หรือถอดรองเท้าที่เสริมอุปกรณ์หนุนเท้า	4.27(1.03)	มาก
4.	ท่านสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้าได้พอดีกับเท้า	4.53(0.74)	มากที่สุด
5.	ท่านสามารถเดินได้อย่างสะดวก เมื่อสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	4.40(0.83)	มาก
6.	ความพึงพอใจต่อการสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า ท่านรู้สึกสบายเท้า เมื่อได้สวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	4.53(0.64)	มากที่สุด
7.	ท่านมีอาการปวดหรือเจ็บที่ส้นเท้าน้อยลง เมื่อได้สวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	4.47(0.64)	มาก
8.	ท่านหายจากการเจ็บปวดส้นเท้า เมื่อได้สวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	3.87(0.92)	มาก
9.	ท่านมั่นใจในความปลอดภัยจากการสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	4.20(0.68)	มาก
10.	ท่านเห็นว่าการสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้าไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวัน	4.33(0.82)	มาก
11.	ท่านมีความเห็นว่าอุปกรณ์หนุนเท้ามีประโยชน์สำหรับผู้ป่วยส้นเท้าอักเสบ	4.60(0.51)	มากที่สุด
12.	ท่านมีความพึงพอใจต่อการได้สวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	4.50(0.52)	มากที่สุด
13.	ปัญหาในการใช้งานอุปกรณ์หนุนเท้า ท่านเดินลำบากกว่าปกติ เมื่อสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	1.73(0.88)	น้อย
14.	ท่านมีอาการแสบบริเวณเท้า เนื่องจากการเสียดสีของอุปกรณ์หนุนเท้า	1.33(0.82)	น้อยที่สุด
15.	ท่านมีอาการปวดเมื่อยเท้า เมื่อสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	1.47(0.92)	น้อยที่สุด
16.	การสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า ทำให้ท่านลื่นได้ง่ายกว่าปกติ	1.27(0.80)	น้อยที่สุด
17.	ท่านต้องเดินเกร็งเท้า เมื่อสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า	1.47(0.64)	น้อยที่สุด
18.	ท่านต้องเดินกดปลายเท้า เพื่อให้อุปกรณ์หนุนเท้ากระชับกับเท้า	1.67(0.98)	น้อย
19.	ท่านคิดว่าการเสริมอุปกรณ์หนุนเท้าทำให้รองเท้ามีกลิ่นอับชื้น	1.47(0.74)	น้อยที่สุด
20.	ความคาดหวังในการใช้งานอุปกรณ์หนุนเท้า ท่านมั่นใจว่าการสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า ช่วยลดอาการปวดเท้าให้แก่ท่านได้	4.07(0.80)	มาก
21.	ท่านมั่นใจว่าการสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้า ช่วยให้คุณหายจากอาการเจ็บปวดส้นเท้าได้	4.07(0.88)	มาก
22.	ท่านมั่นใจว่าการสวมใส่อุปกรณ์หนุนเท้าช่วยให้สามารถเดินได้คล่องแคล่วมากขึ้น	3.93(1.03)	มาก
23.	ความต้องการใช้อุปกรณ์หนุนเท้า หลังจากจบโครงการทดลองใช้อุปกรณ์หนุนเท้าแล้ว ท่านยังต้องการสวมใส่อุปกรณ์ หนุนเท้านี้	4.53(0.92)	มากที่สุด
24.	ท่านต้องการแนะนำให้ผู้ป่วยส้นเท้าอักเสบท่านอื่น ได้ใส่อุปกรณ์หนุนเท้านี้ด้วย	4.67(0.62)	มากที่สุด
	รวม	3.95(0.33)	มาก